

STORE FORANDRINGER PÅ VEJ LANGS KYSTEN I EBELTOFT

Kysten skal gøres mere robust over for klimaforandringer, og området helt fra campingpladsen til Falckgrunden skal forskønnes og udnyttes bedre. Projektet har været på vej i flere år, og lige nu tegner arkitekter på den endelige løsning

Snart står det klart, hvordan havnemiljøet i Ebeltoft kommer til at se ud i projektet klimarobust kystkultur.

Det er lige nu, det sker. Flere års arbejde med at udvikle Ebeltoft og især områderne langs kysten er ved at nå sit klimaks. Lige nu sidder arkitekter nemlig på en tegnestue i København og skitserer planerne for forandringen af Ebeltoft, og selv om der kommer til at gå flere år, før alle planer er gennemført, så varer det ikke længe, før de første synlige tegn på en by i udvikling vil vise sig.

Tankerne om byfornyelse af Ebeltoft startede helt tilbage i 2015, hvor Syddjurs Kommune fik udarbejdet en visionsstrategi, som kortlagde udfordringerne for Ebeltoft som by, både i forhold til turisme, handel og bosætning.

Meget kort fortalt, så påpegede strategien at byens tre dele, kyststrækningen, middelalderbyen og hverdagsbyen bagerst skulle bindes bedre sammen.

Hovedfokus blev en forskønnelse af havnearealet, og derfor begyndte Syddjurs Kommune på fremsynet vis strategisk at opkøbe grunde langs med havnen, blandt andet Posthuset, Starkhallen, det gamle bibliotek med mere.

I 2018 opstod Ebeltoft i Udvikling. Et projekt båret af, da der var flest, helt op til 150 borgere i Ebeltoft, som gerne ville være med til at sætte retningen for udviklingen af byen. Det var her, at ideen om, at byfornyelsen også skulle have fokus på at klimatilpasse kyststrækningen, opstod, og det var også borgerne, der foreslog en arkitektkonkurrence. Konkurrenceprogrammet lå klar i foråret, og det indeholdt mange af de ønsker, som borgerne er kommet med gennem flere års arbejde og diverse borgermøder. I oktober udpegede bedømmelsesudvalget, bestående af borgere, politikere og embedsfolk, arkitektvirksomheden BOGL som vinder af konkurrencen.

Men hvad er det så BOGL har af planer for Ebeltoft? Det spurgte Lokalavisen arkitekterne om på en gåtur langs med havnen.

NATUREN IND I BYEN

Jens Linnet er kreativ direktør i og CO-founder af BOGL.

»Jeg er kommet her rigtig meget i sommerhus, og har en stor kærlighed til stedet. Byen har kultur, middelalder, natur - den har det hele. Og så det fantastiske landskab, der omgiver byen, bjerge og skrænter, fyrretræer, strandenge og istidslandskab. Jeg har altid syntes, at når man kører ind mod byen, så dør det lidt, især efter campingpladsen. Det er græsplæner, træer på lige rækker. Det kuperede landskab forsvinder, så vores hovedgreb i vores forslag er at trække mere af det flotte landskab ind.«

Hele kyststrækningen skal i øvrigt bindes sammen af én lang strandpromenade. Linjeføringen ligger endnu ikke fast.

»Lige nu skal man cykle langs strandvejen. Det skal laves om, så man kan bevæge sig hele vejen fra Ahl og til campingpladsen og gerne så langt, at man kommer ud og får fat i de nationale cykelruter længere ude.«

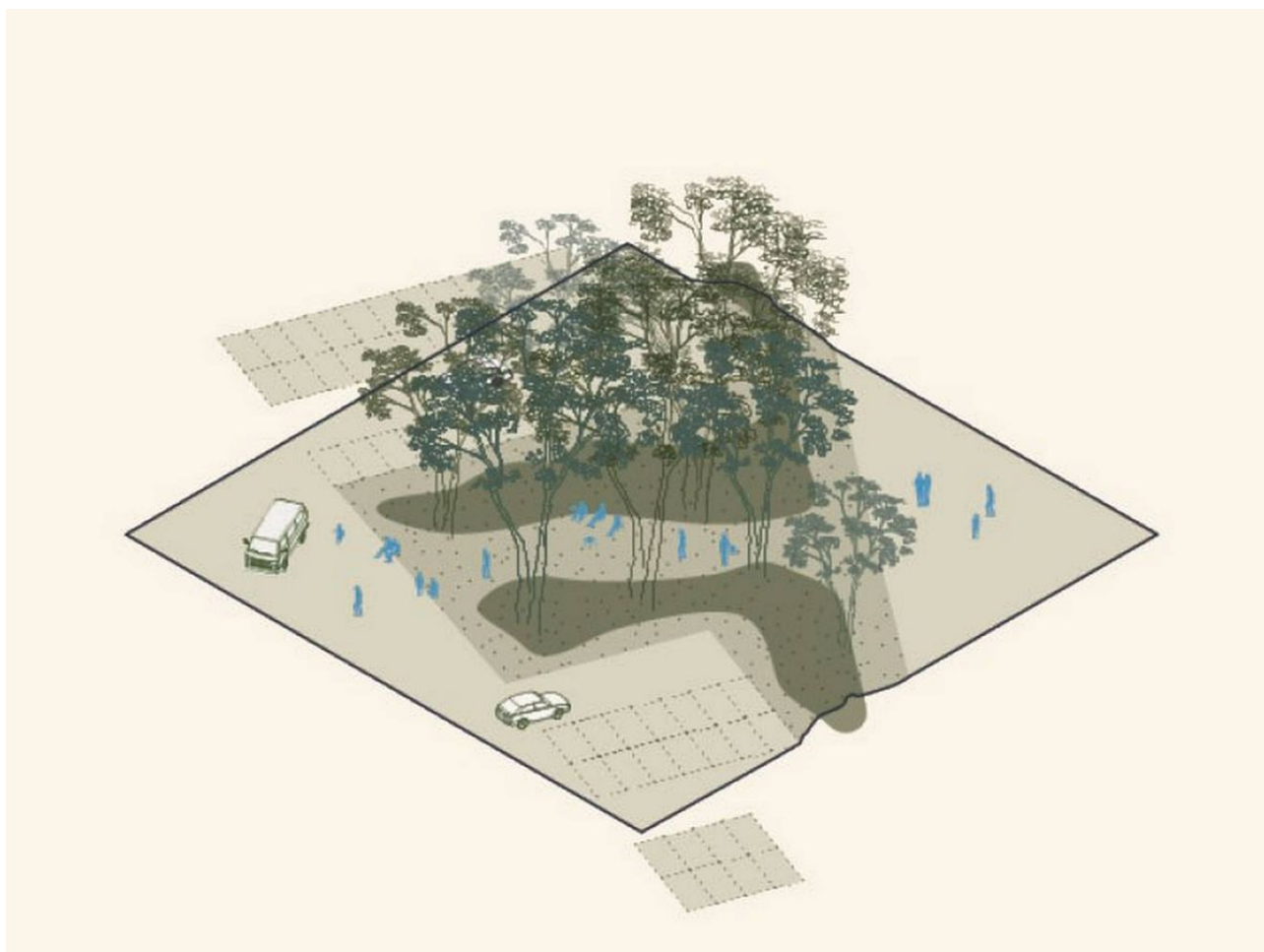
Halvøen, hvor der nu er legeplads og Strandbar, skal fortsat være et rekreativt område, men med et lidt andet look ind i dag. Promenaden skal gå forbi her og være noget mere indbydende end stien, der forbinder glasmuseet med Fiskerihavnen er i dag.

»Vi forestiller os et bakketerræn og nogle naturlige terrasser, hvorfra man kan synge solen ned, som jo allerede er en tradition med stor opbakning i løbet af sommermånederne. Vi vil også gerne have en stor fed legeplads, gerne med et havskibstema.«

INGEN BETONMUR

Hele opgaven går ud på at gøre kysten klimarobust og samtidig forskønne havnestrækningen og binde den bedre sammen med resten af byen. Det har derfor været en bunden opgave for BOGL og arkitektvirksomhedens samarbejdspartnere Norrøn og Rambøll, at der også skulle indgå løsninger på klimaudfordringer i det endelige projekt.

Der er to udfordringer: Havstigninger under stormflod og regnvand. Som det er i dag, er kloakkerne i Ebeltøft af og til på overarbejde, hvilket resulterer i, at regnvand med rester af spildevand løber ud i Vigen. Det problem vil BOGL blandt andet løse ved at samle regnvandet i bassiner, hvor det så filtreres, inden det sendes ud i havet.

DER ARBEJDES MED ET MERE SAMMENHÆNGENDE OG GRØNT PARKERINGSAREAL VED FREGATTEN JYLLAND.

Græsarealet foran hotellet er et bud på en god placering til et opsamlingsbassin.

»Der er faktisk ikke nogen af vores tiltag, der ikke forholder sig til klimaudfordringerne, men vi vil ikke løse problemet med en lang betonmur, som nogle måske forestiller sig. Vi vil derimod kystsikre med naturlige forhøjninger, som har samme udtryk som landskabet.«

Nogle steder skal der laves decideret forhindringer for at vandet kan komme ind fra havet. Andre steder er løsningen at invitere det ind. For eksempel på Halvøen.

»Her er det for så vidt okay, at vandet kommer ind, for der er ikke bygninger, som kan tage skade af det. Det vil trække sig tilbage helt af sig selv.«

Andre steder, for eksempel i Fiskerihavnen og Skudehavnen, er en decideret sikring nødvendig. Her foreslår BOGL, at der i Fiskerihavnen skal laves en halvhøj mur, som man kan sidde på langs med bassinet, mens man i Skudehavnen kan sikre de røde huse ved at skabe en forhøjning på stien rundt langs havnebassinet.

BYEN BINDES SAMMEN

Tværevejene fra byen og ned til havnen skal også gentænkes, og det falder godt i hak med behovet for at kunne lede regnvand i bestemte retninger.

De tre fokuspunkter er Jernbanegade, strøget foran Maltfabrikken og forbindelsen fra den gamle bydel og ned til Trafikhavnen, alle koblet op på promenaden.

»Strandvejen skal i højere grad være på fodgængernes præmisser. For eksempel ved at lave overgange, så bilerne må

vige fremfor sådan som det er nu, hvor der er meget få muligheder for at krydse vejen. Det kunne være hævede flader, så gangforbindelserne bliver prioriteret, men vi ved ikke endnu, om vi kan få lov til det, da Strandvejen er en statsvej.»

På den måde vil tværforbindelserne også være med til at binde de tre bydele bedre sammen.

Et stort ønske fra borgerne og Ebeltoft i Udvikling har været en bynær strand. Den løsning har BOGL dog ikke taget med i sit forslag.

HAVNEN SKAL BINDES BEDRE SAMMEN MED RESTEN AF BYEN.
FOTO: ANNE FRANK HENRIKSEN

»Ikke alle borgere er enige om bystranden, og vi synes heller ikke, det er en god løsning af flere grunde. Problemet med en bystrand er, at det er ret dyrt at etablere, og der findes jo allerede fantastiske strande. Samtidig er der regnvandsudløb et par steder, så det er for nuværende umuligt at bade de steder, der er foreslået. Vi synes, der mangler et sted til de unge at bade, og derfor bliver vores forslag til kompromis et havnebad med sauna i forlængelse af Glasmuseets nye bygning.»

Det giver til gengæld plads til andre ting på området nedenfor Maltfabrikken.

»Vi vil gerne forlænge strøget fra Maltfabrikken ned til vandet, og meget gerne på de unges præmisser. Der skal være plads til surferne og til forældre, der kan kigge på.»

PARKERING OG KUNSTHÅNDVÆRK

BOGL har godt kunnet fornemme, at parkeringspladser er et ømtåleligt emne her i Ebeltoft, så deres forslag skaber flere pladser, primært bagerst i byen, men der bliver lavet om på især den store parkeringsplads foran Fregatten.

»Det er jo nærmest en asfaltørken, man skal over for at komme ned til vandet, så den vil vi gøre meget grønnere,« siger Jens Linnets kollega Kamille Hansson. Arkitekterne vil også gerne genskabe de tangdiger, som gemmer sig bare de pjuskede buske mellem Posthuset og Fregatten.

»Posthuset har vi tænkt at udbygge med mere brugbare udearealer, så det kommer til at se lidt mere spændende og rekreativt ud. Lige nu ligner det bare et hus, der ligger på en parkeringsplads.»

Arkitekterne vil også sætte fokus på kunsthåndværk.

»Vi har en idé om at etablere en række kunsthåndværkerhuse. Der er meget talent her i byen, men vi kan forstå, at mange af dem har svært ved at finde steder at være. Der er jo også noget politisk i at gøre håndværk mere synligt, og måske tiltrække flere unge eller holde på nogle af dem.«

Også Havnegården (tidl. STARK) og de omkringliggende bygninger egner sig til erhverv, mener arkitekterne.

»Der er jo tre grunde i det område, og her er det oplagt at blande boliger, erhverv, butiksliv og måske startupvirksomheder. Vi opfordrer til, at man ikke bygger for højt, men små byhuse og værkstedslokaler, som taler sammen med havnens erhverv. Det kunne være sjovt at tænke i alternative byggematerialer, for eksempel tang.«

OMRÅDET I FORLÆNGELSE MALTFABRIKKEN OG FORAN FREGATTEN KOMMER TIL AT SE ANDERLEDES UD.
FOTO: ANNE FRANK HENRIKSEN

BUDGET FOR FREMTIDENS EBELTOFT

2 mio. kr. Finansiering fra Syddjurs Kommune, 1,5 mio. kr. finansieres af Realdania/Kystinspektoret
Selve konkurrencen er blevet honoreret med 200.00 kr. til hver af de tre teams, som har givet tilbud, og 1 mio. kr. til udarbejdelsen af selve planen til Team BOGL.

2018-2022: 11,05 mio kr.

2023-24 4 mio. kr.

2025-28 12 mio. kr.

2029-30: 2 mio. kr.

Desuden kræver realiseringen af fremtidens Ebeltoft, at der undervejs indsamles fondsmidler, sælges grunde til byggeri og evt. statstilskud og andre økonomiske håndsrækninger.

HJERTESAG

Jens Linnet og hans kolleger har defineret Fiskerihavnen som hjertet af havnefronten i Ebeltoft. De foreslår i første udkast, at bilerne flyttes mod trafikhavnen.

»Her er jo super hyggeligt, og vi synes, at Fiskerihavnen er hjertet og i det store hele vil vi bevare den stemning, der er i dag. Der kunne blive en fed byplads til markeder og byfester osv., men vi fornemmer også, at vi ikke skal 'pille' for meget ved lige netop det område.«

Fiskerihavnen er ganske rigtigt hjerteblod for mange i Ebeltoft, lige så vel som alle de andre områder langs med kysten er det, og derfor er arkitekterne ved BOGL meget bevidste om, at de balancerer på en knivsæg.

»Mange af de tanker vi har for hele projektet, har vi skitseret med udgangspunkt i Ebeltoft i Udviklings ønsker, så forhåbentligt rammer vi borgernes ønsker. Det nye er, at der indtil nu, inden konkurrencen blev afgjort, ikke har der været en tydelig retning. Det er der nu.«

Der kan dog lige en ambivalens i at have kunstneriske ambitioner og så samtidig skulle tage hensyn til borgernes ønsker.

»Vi er kun interesserede i at finde løsninger, som er til gavn for byens borgere. Hvis ikke der er opbakning fra borgerne, så er der det jo nok heller ikke fra politikerne, og så dør projektet jo og bliver aldrig realiseret, så vi laver det her arbejde med en god portion ydmyhed,« afslutter Jens Linnet.

UDSIGTEN KAN INGEN TAGE FRA EBELTOFT.
FOTO: ANNE FRANK HENRIKSEN

Tegnestuen begyndte på projektet tilbage i maj 2022, og til marts 2023 skal det endelige forslag ligge. Det bliver udarbejdet i samarbejde med kommunen og Ebeltoft i Udvikling.

Flere møder mellem aktører og borgerrepræsentanter er blevet afholdt i løbet af december for at konkretisere planerne og helt lavpraktisk finde ud af, hvilke af arkitekternes streger, der kan blive til virkelighed, og hvilke der har opbakning.

Projektleder for udviklingen af den klimarobuste kyst hos Syddjurs Kommune, Jepper Nørager, udtaler:

»Det store arbejde, der allerede er lavet i Ebeltoft i Udvikling, bygger i høj grad på enkelte delområder i byen. Med dette kystsikringsprojekt får vi for første gang et bud på en sammenhængende løsning der binder by og natur sammen.«

I hvilken rækkefølge forandringerne kommer til at ske, skal også skitseres i det endelige projekt, men en forsigtig vurdering lyder, at de første områder, der bliver taget fat på, bliver parkeringspladsen foran Fregatten, udearealet omkring Posthuset og Halvøen.